

ФИНАНСОВ МЕМОРАНДУМ

Европейската комисия, наричана по-долу за краткост **“КОМИСИЯТА”**, действаща за и от името на Европейската общност, наричана по-надолу **“ОБЩНОСТТА”**,

от една страна и

Правителството на Република България, наричано по-надолу **“ПОЛУЧАТЕЛ”**,

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Мярката спомената в чл.1 по-долу ще бъде извършена и финансирана с бюджетни средства на ОБЩНОСТТА в съответствие с условията предвидени в този Меморандум. Техническата, правната и административна рамка, в която мярката спомената в чл.1 по-долу ще бъде изпълнена, е описана в “Общите условия”, приложени към Рамковото споразумение между КОМИСИЯТА и ПОЛУЧАТЕЛЯ, и допълнена от разпоредбите на този Меморандум и анекса “Специални разпоредби” към него.

ЧЛЕН 1 – ЕСТЕСТВО И ПРЕДМЕТ

Като част от програмата си за помощи ОБЩНОСТТА ще подпомогне финансирането на следната МЯРКА:

Номер на програмата:

2003/005-630

Заглавие:

Програма за трансгранично сътрудничество между България и Гърция 2003 г.

Срок на действие:

до 30 ноември 2005 г.

ЧЛЕН 2 – АНГАЖИМЕНТ НА ОБЩНОСТТА

Финансовото участие на ОБЩНОСТТА се определя на максимум **20 млн. евро**, наричано по-долу за краткост **“ПОМОЩ НА ЕО (Европейската общност)”**.

ЧЛЕН 3 – ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ И ИЗТИЧАНЕ СРОКА НА ДЕЙСТВИЕ

За настоящата МЯРКА, ПОМОЩТА НА ЕО ще бъде валидна за договаряне **до 30 ноември 2005 г.** при условията на този Меморандум. Всички договори следва да бъдат подписани до тази дата. Тази част от средствата от ПОМОЩТА НА ЕО, която не е договорена, няма да бъде предоставена.

Крайният срок за усвояване на ПОМОЩТА е **30 ноември 2006 г.** с изключение на проекти **BG-2003/005-630-02** – “Строеж на входен път до българо-гръцката граница при Рудозем” и **BG-2003/005-630-03** “Инициатива за погранична заетост”, при които

крайният срок за усвояване е **30 ноември 2007 г.** КОМИСИЯТА може, при изключителни обстоятелства, да разреши съответно увеличаване на периода за договаряне или срока за извършване на разплащанията, при условие че това е поискано в разумен срок и е аргументирано от ПОЛУЧАТЕЛЯ. Този Меморандум престава да бъде в сила с изтичането на срока за изразходване на ПОМОЩТА. Всички средства, които не са изразходвани, трябва да бъдат върнати на Комисията.

ЧЛЕН 4 – АДРЕСИ

Кореспонденцията, свързана с изпълнението на МЯРКАТА, в която се посочва номера и наименованието на МЯРКАТА, се изпраща както следва:

За ОБЩНОСТТА:

Делегация на Европейската комисия в България
ул. “Московска” № 9
П.К. 668 BG
1000 София
България
Тел.: (+359 2) 933 5252
Факс: (+359 2) 933 5233

За ПОЛУЧАТЕЛЯ:

Министерство на финансите
Национален координатор на помощта
ул. “Раковски” № 102
1040 София
България

ЧЛЕН 5 – БРОЙ ОРИГИНАЛНИ КОПИЯ

Този Меморандум е съставен в два еднакви екземпляра на английски език.

ЧЛЕН 6 – ВЛИЗАНЕ В СИЛА

Този Меморандум влиза в сила на датата, на която бъде подписан и от двете страни. Никакви разходи направени преди тази дата няма да се покриват от ЕО.

Приложенията са неразделна част от този Меморандум.

Изготвен в София

Изготвен в София

Дата

Дата

За ПОЛУЧАТЕЛЯ

Министър Милен Велчев
Министерство на финансите
Национален координатор на помощта

За ОБЩНОСТТА

г-н Димитрис Куркулас
Ръководител на Делегация на
Европейската комисия в България

Приложение 1

Рамково споразумение (с неговите Приложения А и Б)

Приложение 2

Специални условия (Приложение В)

Приложение 3

Прозрачност/публичност (Приложение Г)

ПРИЛОЖЕНИЕ “В”
КЪМ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ

1. ЦЕЛИ, ОПИСАНИЕ И УСЛОВИЯ

1.1. Общите цели на програмата са:

- Да насърчава добросъседските отношения и стабилността на страните от Централна и Източна Европа и страните-членки чрез финансиране на проекти, които ще донесат осезаеми ползи за регионите и общностите от двете страни на границата;
- Да насърчава сътрудничеството с регионите на страните от Централна и Източна Европа, граничещи с Европейския съюз, като помага на тези региони да преодоляват специфични проблеми на развитието, които могат да възникнат от тяхното положение в рамките на националните икономики, в интерес на местните общности и по начин, съвместим с опазването на околната среда;
- Да развива икономиката на граничните райони чрез насърчаване на търговията и икономическото сътрудничество при обръщане на специално внимание на околната среда.

1.2. Специфичните цели и резултати са отразени в следните приоритетни области:

- Продължаване улесняването на движението на стоки и хора чрез рехабилитация на подходните пътища и инфраструктура до граничните пунктове и чрез отстраняване на задръстванията на магистралите по пътната ос от София до Солун.
- Насочване към местните екологични проблеми, които засягат двете страни на границата, като управление на изхвърлянето на течни отпадъци и интегрирано управление на водите на общите речни басейни (Места), което ще подобри качеството на живота и безопасността на местното население и ще запази природната среда, без горното да ограничава възможностите на приоритета.
- Улесняване на трансграничното сътрудничество на регионалните фактори и ведомства в областта на гражданското общество, културата, образованието, бизнеса, особено туризма и околната среда чрез продължаване дейността на Съвместния фонд за малки проекти:
- Осигуряване на техническа помощ чрез инструментите за подготовка на проекти.

1.3. Описание на програмата

Програмата е разработена след двустранни контакти между България и Гърция, няколко консултации с Делегацията на ЕК в България и препоръките на ГД “Разширяване”, отразяващи регламентите на Комисията № 2760/98, изм. Регламент 1596/2002, относно изпълнението на програмите за трансгранично сътрудничество в рамките на програмите

по ФАР. Предложените проекти, избрани за да бъдат подкрепени по програмата ФАР “Трансгранично сътрудничество България – Гърция 2002” бяха обсъждани по време на няколко срещи на техническо ниво и одобрени на срещата на СКН в Солун на 06 юни 2003 г.

1.3.1. Проекти за транспортна инфраструктура:

От 1994 г. насам, благодарение на създаването на трансграничната програма между Гърция и България, бяха предоставени значителни средства за подобряване и укрепване на сътрудничеството на двата гранични региона. С цел за по-дългосрочен стратегически подход, намаляване на изолацията и насърчаване на инвестициите и трансграничната търговия, правителствата на България и Гърция подписаха на 22 декември 1995 г. двустранно споразумение за откриване на три нови гранични пункта: Кърджали – Комотини, Гоце Делчев – Драма и Рудозем – Ксанти. Оттогава това двустранно споразумение е основа за развитието на българо-гръцкия граничен регион. Впоследствие, всяка страна се задължи да проведе необходимите технико-икономически проучвания, за да осъществи подходящи пътни връзки към предложените гранични пунктове.

Предишните години програмите за трансгранично сътрудничество ФАР ТГС и ИНТЕРРЕГ допринесоха за изпълнението на това двустранно споразумение чрез финансиране построяването на първия трансграничен път (Гоце Делчев – Драма):

- По ТГС BG/GR 1998 – 9 млн. евро за българския подходен път до Илинден (на границата между Гоце Делчев и Драма)
- По ТГС BG/GR 1998 – 3 млн. евро за новия български ГКПП при Илинден
- По ТГС BG/GR 1998 – 11,82 млн. евро за рехабилитация на път E85
- По ТГС BG/GR 1998 – 23,20 млн. евро за рехабилитация на път E79
- По ИНТЕРРЕГ II – гръцкия подходен път до Илинден
- По ТГС BG/GR 2000 – 17 млн. евро за построяване на 17.67 км входен път (Подкова – Маказа) до новия граничен пункт между Гърция и България (Маказа – Нимфеа)
- По ТГС BG/GR 2000 – 3 млн. евро за построяване на тунел при граничния пункт Гоце Делчев – Драма
- По ТГС BG/GR 2001 – 7 млн. евро за новия български ГКПП при Маказа
- По ТГС BG/GR 2002 – 9,3 млн. евро за рехабилитация и частична реконструкция на път II-19 “Разлог – Банско – Гоце Делчев – Садово”
- По ТГС BG/GR 2002 – 3,8 млн. евро за построяване на втори тунел при 327 км на път E-79 (околовръстен път при Дупница).

Следният проект е логична стъпка напред към постигане на целите на програмата.

2003/005-630-01: Модернизация на системите за безопасност и телекомуникация на железопътна линия “Благоевград-Кулата”

Проектът цели успешна модернизация на инсталациите за безопасност и телекомуникация, въвеждане на модерни технологии, подобряване и обновяване на съоръженията на гарите, както и тези на граничните власти, за да се намали времето за

път и да увеличи скоростта на пътническите и товарните влакове между граничните региони Благоевград и Серес.

Проектът ще допринесе за повишаването на безопасността и условията за съвместимост между железопътните инфраструктури на граничните региони Благоевград и Серес и ще доведе до следното:

- Увеличаване на трафика между двата гранични региона с 15%;
- Увеличаване на качеството, ефективността и надеждността на услугите, предлагани на железопътните превозвачи;
- Увеличаване на качеството на транспортните услуги, предоставяни на пътниците и от двата гранични региона.

ЖП гара Кулата ще представлява пилотен проект за гара с нова визуално-комуникационна система и съоръжения за хора в неравностойно положение. Гарата ще разполага с информационни гишета, обозначения и разписания на три езика – български, английски и гръцки.

Като резултат от изпълнението на проекта, времето за път между София и Кулата ще се намали с 50 минути. Друг директен резултат ще е намаляването на престоя по границата с 30 минути, като гранично-контролните дейности, извършвани на общата гранична гара Кулата, ще се оптимизират чрез използване на нова система за граничен контрол на документите. Помещенията на гранична полиция ще са реорганизирани и подновени според нуждите на персонала, свързани с въвеждането на новата компютърна система ТЕТРА за дистанционен граничен контрол и с възможностите за обмен на информация между двете страни ползващи, установената оптическа кабелна мрежа.

2003/005-630-02: Построяване на подходящ път към граничен пункт при Рудозем между България и Гърция

Предложеният проект се състои от ново строителство на първокласен подходящ път към ГКПП между България и Гърция при Рудозем. Новият път е продължение на съществуващ път П-86 по направление “Рудозем – Чепинци – Ксанти”. Той започва от км 125+074 на път П-86, южно от Рудозем, и стига до км 134+664, като общата дължина е 9,66 км.

Пътят се състои от две пътни платна (2 x 3,50 m = 7,00 m) и два стабилизиращи банкета (2 x 1,50 m), които се състоят различни елементи, в съответствие с различните напречни профили. Строителството на пътя включва също и отводнителни съоръжения за повърхностни води, пътна маркировка, нови пътни знаци, мантинели, тротоари и озеленяване. Структурата на пътната настилка е за тежкотоварен транспорт. Ще се направят допълнителни конструкции и водостоци. В началото на 2001 г. е изготвен работен проект, а очуждаването на земята трябва да приключи до края на 2003 г.

1.3.2. Икономическо развитие:

2003/005-630-03: Инициатива за подобряване на заетостта в граничните райони

Проектът цели да се създадат нови работни места в граничния регион, както и да се улесни обмена на най-добри практики в областта на трудовия пазар и услугите. Самият обмен ще се осъществи посредством четири двудневни семинара в целевите райони. Два от тях ще се състоят в България, а други два – в Гърция. Участниците ще бъдат представители на местни работодатели, социални партньори и браншови организации на двете страни. Очаква се те да споделят и обменят опит в областта на условия на труд, трудови регистри, статистика и документация за предоставянето на различни услуги, проекти, свободни работни места (включително възможности за дистанционна заетост), обучение, възможности за съвместно развитие на бизнеса и т. н. Като продължение на семинара ще бъдат изготвени и издадени сборник и CD. Последните ще съдържат най-добрите практики в областта на трудовия пазар и услугите, както и зони и конкретни идеи за бъдещо сътрудничество и съвместни дейности. Сборникът и CD-то ще бъдат издадени на български, гръцки и английски.

Грантова схема ще бъде създадена за да осигури инвестиционни ресурси за откриване на нови работни места, повишаване нивото на професионалната квалификация, насърчаване на предприемачеството, сътрудничество между хора и институции в България и Гърция, повишаване стандарта на живот в целевите райони. Грантовата схема ще има два подкомпонента.

Първият подкомпонент се състои от:

- обучение на различни нива
- съвместни общностни инициативи по заетостта
- бизнес консултации

както е описано по-горе.

Кандидатите следва да бъдат българо-гръцки консорциуми, съставени от неправителствени организации, общини, общински организации, местни асоциации и частни компании. От тях ще се изисква да осигурят поне 10% съ-финансиране. **Вторият подкомпонент** се състои от дейности в подкрепа на микро-предприемачеството и новосъздаден бизнес. Във всеки случай, помощта е за проекти, финансирани от гръцки и/или български партньори. Тъй като клаузите по грантовата схема са инвестиционната подкрепа за частни компании, процедурите ще съответстват напълно на изискванията за държавна помощ по европейски споразумения.

Двата подкомпонента ще се изпълняват поотделно във времето и изпълнението им ще се съгласува по Съвместни Инструкции за кандидатите. Доколкото първият подкомпонент съдържа обучение по предприемачество и бизнес консултации, предпочита се втория подкомпонент (предоставяне на инвестиционни грантове) да започне, след като първите предприемачи са обучени. Така, обучените в предприемачество ще могат да кандидатстват за грантове за подпомагане на новите им бизнес инициативи. Изпълнението на двата подкомпонента ще се урежда от указания към кандидатите. Само

български бенефициенти и дейности на българска територия ще могат да кандидатстват за финансова помощ по ФАР-ТГС.

1.3.3. Проекти по околна среда

2003/005-630-04: Подобряване на безопасността при пожари и спешни случаи по българо-гръцката граница

Предложеният проект е в областта на институционалното изграждане и подкрепа на регионални/местни дейности и услуги в граничните региони между България и Гърция с водещи органи в областта на противопожарни и спешни спасителни операции (ППССО) – Министерство на вътрешните работи (МВР), съответно неговата Национална служба “Пожарна и аварийна безопасност” (НСПАБ). Реализацията на проекта ще подпомогне ускоряването на реформите в Министерството, започнали през 1997 и ще допринесе за изпълнението на стратегията на правителството за ефективно увеличение на дейностите на отговорните за пожарна и аварийна сигурност. Целта е покачване на количествено новото ниво на операционни и тактически възможности на местните служби за пожарна и аварийна безопасност (МСПАБ) – Благоевград, Петрич, Сандански, Гоце Делчев, Доспат, Девин, Смолян, Рудозем, Златоград, Кърджали, Подкова, Крумовград, Ивайловград, Харманли и Свиленград. Тези служби са неделима част от структурата на НСПАБ, отговарящи за пожарна и аварийна безопасност на териториите на общините в тези региони.

Предложеният проект е тясно свързан с предотвратяването и контрола на пожарите, промишлени злополуки и първа помощ и спасителни акции при природни бедствия и катастрофи в районите на Благоевград, Смолян, Кърджали и Хасково в Република България и съответстващите им структури в префектури Източна Македония и Тракия, и Централна Македония в Република Гърция, Ксанти, Драма, Кавала, Еврос, Родоп, Серес и Солон.

Проектът ще бъде база за развитието на: планове за взаимодействие, модели на информационни системи за предотвратяване, навременна намеса и съвместни действия за овладяване на появили се инциденти. Проектът ще има силно трансгранично влияние и дава възможност за осъществяване на подобен проект от гръцка страна на реципрочен принцип в рамките на ИНТЕРРЕГ IIIA.

Аналогично, чрез фондовете по програма ИНТЕРРЕГ IIIA, от гръцка страна са изпълнени важни проекти за модернизацията на противопожарната служба във връзка с ефективната борба с горските пожари.

2003/005-630-05: Управление на чистотата на водите на река Арда

Целта на проекта е да осигури работещо партньорство между България и Гърция в областта на интегрирания мониторинг и предпазване от замърсявания на водите на река Арда в съответствие със стандартите на ЕС.

Проектът има директно трансгранично влияние и ще се осъществява в трансграничния регион по поречието на р. Арда. Партньорската мрежа за управление на водите на р. Арда се изгражда и от двете страни на границата. Обща система за интегриран мониторинг се създава и бъдат обучени местни специалисти за следене на био-индикаторите за качеството на водата. Ще бъдат създадени условия за намаляване на замърсяването на река Арда.

1.3.4. Техническа помощ

2002/005-624-06: Инструмент за подготовка на проекти по ТГС България – Гърция

Целта на този проект е да се укрепи капацитета за изготвяне на подходящи програми и проекти в контекста на Програмите за трансгранично сътрудничество между България и Гърция, с оглед на финансовата помощ по бъдеща ФАР ТГС програма и/или международни финансови институции (МФИ), както и да се подпомогне на съответните институции да подготвят пакет от добре разработени проекти по всички програмни приоритети и мерки, който ще бъде предложен за бъдещата програма ФАР ТГС.

Инструментът за подготовка на проекти (ИПП) ще подпомогне изготвянето на проекти в рамките на Многогодишната ФАР трансгранично сътрудничество Програма и ще насърчи ключовите цели на гръцката ИНТЕРРЕГ III програма и българската ФАР ТГС програма. Специално внимание се обръща на подготовката за обща ТГС ФАР/ИНТЕРРЕГ III проекти и проекти със силно влияние за ТГС, които се разработват в тясно сътрудничество с регионалните и местни органи в граничните региони.

1.3.5. Хора за хора

2003/005-630-07 Хора за хора

Проектът (към *Фонд за малки проекти – ФМП*) цели следното:

- Засилване на местното сътрудничество от двете страни границата;
- Стимулиране и подпомагане на постоянни структури на местни и регионални организации в граничните региони;
- Изграждане на институционален капацитет на местно и регионално ниво, свързан с регионалното развитие и трансграничното сътрудничество;
- Развитие на местната/регионалната икономика и заетостта;
- Развитие и засилване на ефективна структура за изпълнение, отговорна за изпълнението на проектите по ТГС в съответствие с европейските практики;
- Насърчаване на местно ниво на участието във ФАР ТГС програмата чрез подкрепа на малки дейности, на които се основават по големи трансгранични проекти;
- Насърчаване на туризма като важно средство за местно/регионално развитие и заетост в общините по българо-гръцката граница.

Фондът за малки проекти (ФМП) подпомага проекти с трансграничен ефект и насърчава създаването на контакти и връзки между общностите (организациите), институциите от

двете страни на границата. Най-общо, аспектът “хора за хора” на проектите и цялостната насоченост на ФМП гарантират висока степен на трансгранична приложимост по схемата. Комитетът за управление на ФМП трябва да е съставен от представители на съответните български и гръцки гранични региони.

1.4. Условия, отнасящи се за цялата програма

Преди подписването на Финансовия меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният Координатор на Помощта следва да увери Комисията, че предприема необходимите стъпки за назначаване на персонал и осигуряване на достатъчен ресурс за Националния Фонд, ЦЗФД, другите Изпълнителни Агенции и звена за управление на проекти, участващи в изпълнението на тази програма.

Преди подписването на Финансовия Меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният Координатор на Помощта следва да потвърди наличието на националното съ-финансиране, включено във всеки проектен фиш и вариантите за комбиниране на ФАР и националното съ-финансиране, при договаряне на проектите.

Всички проекти, включващи доставка на оборудване и строителни работи изискват национално съ-финансиране, както е упоменато в съответния проектен фиш. В случай, че стойността на това оборудване или работи се окаже по-малка от предвидената във фиша сума, размерът на помощта по ФАР ще бъде намален, за да се запазят непроменени относителните съотношения на помощта по ФАР и националното съ-финансиране, упоменати във фиша. В случай, че стойността се окаже по-голяма от предвидената във фиша сума, поисканата допълнителна помощ ще бъде осигурена чрез допълнително национално съ-финансиране.

Преди подписването на Финансовия меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният Координатор на Помощта следва да увери Комисията, че проекто-споразуменията, заданията и техническите спецификации по туинингите са изготвени, какво следва, за да позволят незабавното стартиране на всеки проект.

Всички инвестиционни проекти, които, съгласно правилата, регламентирани в Директива 85/337/ЕИО, изм. Директива 97/11, изискват ОВОЗ, трябва да бъдат подложени на такава оценка. В случай, че директивата все още не е напълно транспонирана, процедурата следва да е подобна на тази, регламентирана от гореспоменатата Директива.

Всички инвестиционни проекти следва да се изпълняват съгласно съответното законодателство на Общността относно околната среда. Проектните фишове ще съдържат конкретни клаузи за спазване на съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда, според вида дейност, извършвана по всеки инвестиционен проект.

Други допълнителни условия, специфични за всеки проект, са описани във всеки проектен фиш.

2. БЮДЖЕТ

Таблицата по-долу излага участието на ЕС, както и националното съ-финансиране, по програмата.

CRIS №	Код CAD	Приоритет / Наименование на проекта	PHARE 2003		
			Институционално изграждане	Инвестиции	Общо
		Транспортна инфраструктура			
2003/005- 630-01	21030	Модернизиране на инсталациите за безопасност и телекомуникация по жп линия "Благоевград - Кулата"	0,250	4,050	4,300
		Транспортна инфраструктура			
2003/005- 630-02	21020	Построяване на входен път до граничен пункт при Рудозем	0,000	8,000	8,000
		Икономическо развитие и заетост			
2003/005- 630-03	16110	Инициатива за заетостта в граничните райони	0,250	1,310	1,560
		Опазване на околната среда			
2003/005- 630-04	16320	Повишаване на пожарна и аварийна безопасност по границата между България и Гърция	0,150	4,790	4,940
		Опазване на околната среда			
2003/005- 630-05	41010	Управление качеството на водите на р. Арда	0,460	0,040	0,500
		Техническа помощ			
2003/005- 630-06	53010	Техническа помощ за изготвяне на проекти по ТГС България – Гърция	0,200	0,000	0,200
		Хора за хора			
2003/005- 630-07	99810	Хора за хора	0,035	0,465	0,500
		ОБЩО:	1,345	18,655	20,0

3. ДОГОВОРНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

а) Управление на финансите и проекта от Страната кандидатка

Програмата ще се управлява в съответствие с процедурите на Децентрализираната система за изпълнение на ФАР (DIS).¹

Националният координатор на помощта (НКП) ще носи пълната отговорност за програмирането, мониторинга и изпълнението на програмите ФАР. Националният ръководител (НР) и Ръководителите на програма (РП) ще осигурят изпълнението на програмите да бъде в съответствие с процедурите, заложи в Наръчника за DIS и други инструкции на Комисията, както и че всички договори са изготвени в съответствие с Практическото ръководство за ФАР, ИСПА и САПАРД.² (май 2003)

НКП и НР съвместно носят отговорност за координирането между ФАР (включително ФАР ТГС), ИСПА и САПАРД.

Националният фонд (НФ) към Министерството на финансите, оглавяван от НР, ще упражнява надзор върху финансовото управление на програмата и ще отговаря за отчитането пред Европейската Комисия. НР носи пълна отговорност за финансовото управление на фондовете на ФАР. Той съблюдава спазването на правилата, разпоредбите и процедурите на ФАР, свързани с търговете, отчитането и финансовото управление, както и на правилата за държавна помощ на Общността, а също и функционирането на отчетната и информационна система на проекта. Тук се включва отговорността за докладването на всички предполагаеми и действителни случаи на измама и нередности. НР изцяло ще отговаря за фондовете на ФАР по дадена програма до приключването на програмата.

б) Размер на проекта

Всички проекти ще са в размер, надвишаващ 2 млн. евро, с изключение на проектите в следните области:

- а) Инициатива за трансгранична заетост
- б) Управление на качеството на водите на р. Арда
- в) Инструмент за подготовка на проекти ТГС България - Гърция
- г) "Хора за хора",

където въпросните български министерства не могат да усвоят средства в размер на 2 млн. евро.

¹ Вземайки предвид правилата, заложи в приложението към Регламент 1266/1999 на Съвета.

² Практическото ръководство заменя раздел Е (Обществени поръчки) на Наръчника за DIS.

в) Срок за договаряне и усвояване

Всички договори трябва да бъдат сключени до 30 ноември 2005 г. Изпълнението на всички договори трябва да приключи до 30 ноември 2006 г.

Бюджетни ангажименти, които не са изплатени през трите години след датата на първия ангажимент, ще стават неангажиращи.

При следните проекти, обаче, разплащането ще се извърши до 30 ноември 2007 г.

2003/005-630-02 Изграждане на входен път до граничен пункт при Рудозем
2003/005-630-03 Инициатива за заетост в граничните райони
Обосновката е представена в проектните фишове.

Това удължаване на срока на разплащане се налага, предвид продължителността на строителните работи (невъзможност за работа през зимните месеци) и едногодишния изпитателен срок сред приключване на строителните работи.

г) Възстановяване на средства

Ще действа процедура по осчетоводяване в съответствие с чл. 53 параграф 5 от Финансова Регулация³ и чл. 42 от Правила за изпълнение на ФР⁴.

Всяка доказана нередност или измама⁵, установени в който и да е момент по време на изпълнението на програмата, ще доведат до възстановяване на средства на Комисията.

Ако изпълнението на дадена мярка не оправдава цялата отпусната помощ, или част от нея, Комисията следва да проведе съответното проучване на случая, в частност да отправи искане към страната бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок и да поправи нередностите.

След проучването, упоменато в предишния параграф, Комисията може да намали, суспендира или отмени помощта по отношение на въпросните Мерки, в случай че проучването установи нередност, неправомерно комбиниране на средства или неизпълнение на едно от условията във Финансовия меморандум, и в частност всяка съществена промяна, засягаща характера или условията на изпълнение на Мярката, за която не е поискано одобрение от Комисията. Всяко намаляване или отмяна на помощта води до възстановяване на изплатените суми.

³ ЕК Регламент 1605/2002 от 25 юни 2002

⁴ ЕК Регламент 2342/2002 от 23 декември 2002

⁵ Както е дефинирано в 8а (Одит и мерки против измами от страните кандидатки) от този документ

В случаите, където Комисията прецени, че нередността не е поправена или че цялата или част от дадена дейност не оправдава част от или цялата помощ, отпусната за нея, Комисията следва да проведе съответно проучване на случая и да отправи искане към страната бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок. След проучването, ако страната бенефициент не е предприела никакви корективни мерки, Комисията може:

- (а) да намали или отмени което и да е авансово плащане;
- (б) да отмени цялата или част от помощта, отпусната за мярката.

Комисията следва да определи размера на корекцията, вземайки предвид характера на нередността и степента на неуспех в системите за управление и контрол.

Всички средства, неизползвани до изтичането на срока на Програмата, ще бъдат възстановени на Комисията. Два месеца след края на периода за усвояване по Финансовия меморандум, НР следва да представи окончателна писмена декларация, заедно с допълнителна документация, в която се посочва общата договорена и усвоена сума. Прилага се и окончателно банково извлечение, показващо текущия баланс на НФ, ИА, ЦЗФД.

Независимо от възстановяването на неизползвани и неправилно разпределени средства, след изтичането на срока на Финансовия меморандум може да бъде издадено допълнително нареждане за възстановяване след провеждането на окончателен одит на надеждността и последователността на договорите и усвояванията, както и на тяхното съответствие с разпоредбите на Финансовия меморандум, вземайки предвид независимото мнение на окончателния одит.

Националният ръководител ще осигури възстановяването на всички неизползвани средства или неправилно платени суми в рамките на шестдесет календарни дни от датата на уведомяване. Ако НР не изплати сумата, дължима на Комисията, страната бенефициент възстановява тази сума на Комисията. Лихва за закъсняло плащане се начислява на невъзстановените суми като се прилагат правилата, установени във Финансовия регламент, регулиращ бюджета на Общността.

д) Финансови потоци

Комисията ще превежда средства на НФ в съответствие с Меморандума за разбирателство (МР) подписан между Комисията и Правителството на България през декември 1998 г. Средства ще се превеждат след искане от страна на НР по отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и управлявана от НФ в централната банка.

а) Превеждане на средства на Националния фонд

Плащане от до 20% от средствата управлявани на местно ниво⁶ ще се преведат на НФ след подписването на Финансовия меморандум и Финансовите споразумения (ФС) между НФ и Изпълнителните агенции (ИА)/Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД). Условието предвидени в членове 2 и 13 на МР относно НФ трябва също така да бъдат изпълнени. Освен това НР трябва да представи на Комисията и назначаването на РП и описание на създадената система, като подчертае потокът на информация между НФ и ИА/ЦЗФД и начина, по който ще се извършва функцията на плащане.

Ще бъдат направени два допълнителни превода от до 30% от средствата управлявани на местно ниво. Второто плащане ще стартира, когато 5% от бюджета е усвоен от изпълнителните агенции и ЦЗФД. Третото допълнително плащане може да бъде поискано, когато 35% от общия бюджет, който е в сила, е усвоен. Четвъртото плащане ще бъде платено, когато 70% от общия бюджет, който е в сила, е усвоен. Не по-късно от два месеца след приключване на всички плащания НФ предава крайна декларация за плащанията, което поставя началото на финализирането на всички сертифицирани плащания, които на този етап се равняват на направените преводи (Приключване на плащанията)⁷.

По изключение, НР може да поиска по-голямо авансово плащане от процентите, споменати по-горе, в съответствие с процедурите, заложи в споменатия по-горе Меморандум за разбирателство. Без изричното предварително съгласие от централата на Комисията не могат да се извършват допълнителни плащания, ако не се постигнат упоменатите по-горе условия за отпускане на допълнителни плащания.

б) Превеждане на средства на Изпълнителните агенции

Националният фонд ще превежда средства на ИА, включително на Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД), в съответствие с Финансовите споразумения (ФС) подписани между Национални фондове и ИА/ЦЗФД, където това е приложимо. Откриват се банкови сметки за под-програмите на името на съответната Изпълнителна агенция/ЦЗФД отговаряща за финансовата администрация на под-програмата в съответствие с чл. 13 от МР за създаване на Националния фонд.

При DIS всяко отделно ФС предварително се одобрява от Европейската Комисия. В случаите, когато самият НФ е агентът за плащане на ЦЗФД/ИА, няма да има превеждане на средства от НФ към ЦЗФД/ИА. ЦЗФД и изпълнителните агенции всяка трябва да бъдат ръководени от Ръководител на програмата назначен от НР след консултации с НКП. РП ще отговаря за всички операции извършвани от съответното ЦЗФД/ИА.

⁶ с изключение на сумата предвидена за програми на Общността

⁷ както е дефинирано по чл. 105 от Правила за изпълнение

За договорите със средства задържани за гаранционен период надвишаващ срока за усвояване по програмата, общата сума на средствата свързани с тези договори, както е изчислена от РП и установена от Комисията, ще бъде платена на Изпълнителната Агенция преди официалното закриване на програмата. Изпълнителната Агенция поема пълна отговорност за депозирани на средствата до момента на последното плащане и за гарантиране, че тези средства ще се използват само за плащания свързани с клаузите за гаранция.

Изпълнителната Агенция допълнително поема пълна отговорност пред изпълнителите за изпълняване на задълженията свързани с клаузите за гаранция. Лихвите натрупани по депозирани средства ще се платят на Комисията след окончателното заплащане на изпълнителите. Средствата, неплатени на изпълнителите след уреждането на последните плащания, се връщат на Комисията. Преглед на използването на средствата депозирани в гаранционни сметки – и естествено на плащанията извършвани от тях – и натрупаните лихви, ще се представя ежегодно на Комисията от НР.

в) Лихва

По принцип, всички банкови сметки⁸ ще носят лихви. Лихвите ще бъдат докладвани на Европейската Комисия. Ако Комисията реши, на базата на предложение от НР, лихвите могат да бъдат реинвестирани в Програмата.

е) Изпълнителните агенции ще отговарят за програмите както следва:

Изпълнителната Агенция за Програма ФАР ТГС на Министерството на регионалното развитие и благоустройството от българска страна ще отговаря за всички програми и подпрограми.

ж) Оценка на екологичното въздействие и опазване на околната среда

Процедурите за оценка на екологичното въздействие както са изложени в Директивата за ОЕВ⁹ са напълно приложими за всички инвестиционни проекти по ФАР. В случай че Директивата за ОЕВ все още не е напълно транспонирана, процедурите трябва да са сходни с тези установени в гореспоменатата директива. Ако даден проект попада в обсега на Приложение I или Приложение II на Директивата на ОЕВ, извършването на процедурата за ОЕВ трябва да бъде документирана.¹⁰

⁸ по-специално, но не само, сметки водени от НФ, ЦЗФД и изпълнителни агенции

⁹ DIR 85/337/ЕЕС; OJ L 175/40; 5.7.1985; изм. от DIR 97/11/ЕЕС; OJ L 73/5; 14.3.1997

¹⁰ в Приложение ОЕВ към съответния фиш на инвестиционния проект

В случай че даден проект има вероятност да окаже въздействие върху места важни за опазването на околната среда, трябва да се документира¹¹ съответна оценка съгласно чл. 6 от Директивата за Естествените среди.¹²

Всички инвестиционни проекти следва да се изпълняват съгласно съответното законодателство на Общността относно околната среда. Проектните Фишове ще съдържат конкретни клаузи за спазване на съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда, според вида дейност извършвана по всеки инвестиционен проект.

3) Специални правила за определени компоненти от програмата

Грантови схеми

За грантовите схеми точните условия за изпълнение ще бъдат упоменати в съответните проектни фишове съобразно следните принципи:

- Процедурите и форматите, които ще се използват при изпълнението на схемата, и избора на проекти следват разпоредбите на Практическо ръководство. По-точно, специално внимание се отделя на селекцията на проекти бенефициенти, което да става на техническо ниво чрез комисии за подбор, състоящи се от експерти назначени от съ-финансиращите органи и от заинтересованите администрации и организации, включени в схемите.
- Компетентният ръководител програма, по която се финансира грантовата схема, носи отговорност по договора и по финансирането за изпълнението на схемите. По-точно, РП официално трябва да одобри обявяването, формулярите за кандидатстване, критериите за оценка, както и подбора и резултатите. РП също подписва грантовите договори с бенефициентите и следи за адекватен мониторинг и финансов контрол според задълженията си. С това уточнение управлението на схемите може да бъде децентрализирано от РП към подходящи органи на секторно или регионално ниво.
- Преди акредитацията по Разширената децентрализация, се изисква ex-ante одобрението на Делегацията на ЕК в София, в съответствие с глава 6 от Практическо ръководство (децентрализиран ex-ante контрол).
- Изпълнението на избраните проекти чрез доставка на стоки, материали и услуги, които се договарят отделно от бенефициентите на индивидуалните грантове, подлежи на тръжните изисквания в Практическото ръководство.
- След позитивна оценка на капацитета на ИА операционно и финансово да води схемите по разумен и ефикасен начин (според Част 11 и Приложение 4 от Програмния документ ФАР 2003), Делегацията може да реши да отмени ex-ante

¹¹ в Приложение Опазване на околната среда към съответния фиш на инвестиционния проект

¹² DIR 92/43/ЕЕС; ОJ 206/7; 22.7.1992

контрола на поддоговорянето, извършено от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове. Детайлни клаузи определящи ролята на Делегацията в горе-посочената фаза на преотстъпените договори ще се посочат в кореспонденцията между Делегацията и националните власти, отговарящи за горе-споменатия подбор.

- Грантовите схеми не включват проекти с дял по ФАР над € 2 млн. евро и под €50,000. Тази долна граница може да отпадне като резултат от горе-споменатата оценка на капацитета на ИА да води схемите по разумен и ефикасен начин. Долната граница не важи за неправителствени организации.

Финансовите ангажименти по ФАР влизат в сила от датата на подписване на грантовия договор от компетентен РП. Проектите трябва да са изцяло изпълнени до крайния срок за изпълнение на настоящия Финансов меморандум.

Съвместен фонд за малки проекти

Съвместният фонд за малки проекти не покрива материални инвестиции други освен малки инфраструктурни проекти, които не носят сериозна чиста печалба.

За СФМП ТГС до 7% от дяла по ФАР може да се използва за разходи по подготовка, селекция, оценка и мониторинг на помощта.

За грантовите схеми в областта на икономическото и социално сближаване, точните условия по изпълнението да са посочени в проектните фишове в съответствие със следните принципи:

- Процедурите и форматите, които ще се използват при изпълнението на схемата, и избора на проекти следват постановленията на Практическо ръководство. По-точно, специално внимание се отделя на селекцията на проекти бенефициенти, което да става на техническо ниво чрез комисии за подбор, състоящи се от експерти назначени от съ-финансиращите органи и от заинтересованите администрации и организации.
- Компетентният ръководител програма по която се финансира грантовата схема носи отговорност по договора и по финансирането за изпълнението на схемите. По-точно, РП официално трябва да одобри обявяването, кандидатстването, критериите за оценка, както и подбора и резултатите. РП също подписва грантовите договори с бенефициентите и следи за адекватен мониторинг и финансов контрол според задълженията си. С това уточнение управлението на схемите може да бъде децентрализирано от РП към подходящи органи на секторно или регионално ниво.
- Преди акредитацията по Децентрализация (DIS), се изисква ex-ante одобрението на Делегацията на ЕК в България, в съответствие с глава 6 от Практическо ръководство (децентрализиран ex-ante контрол).
- Изпълнението на избраните проекти чрез доставка на стоки, материали и услуги, които се договарят отделно от бенефициентите на индивидуалните грантове, подлежи на тръжните изисквания в Практическото ръководство.
- След позитивна оценка на капацитета на ИА операционно и финансово да води схемите по разумен и ефикасен начин (според Част 11 и Приложение 4 от

Програмния документ ФАР 2003), Делегацията може да реши да не прави ex-ante контрол на преотстъпените договори на бенефициентите на индивидуалните грантове. Детайлни клаузи определящи ролята на Делегацията в горе-посочената фаза на преотстъпените договори ще се посочат в кореспонденцията между Делегацията и Държавните власти, отговарящи за горе-споменатия подбор.

- Грантовите схеми не включват проекти с дял по ФАР над € 2 милиона и под €50,000. Тази долна граница може да отпадне като резултат от горе-споменатата оценка на капацитета на ИА да води схемите по разумен и ефикасен начин. Долната граница не важи за неправителствени организации.

Финансовите ангажименти по ФАР влизат в сила от датата на подписване на грантовия договор от компетентен РП. Проектите трябва да са изцяло изпълнени до крайния срок за изпълнение посочен във Финансовия меморандум.

4. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Изпълнението на проекта по тази програма ще бъде наблюдавано от Съвместен комитет за наблюдение (СКН). Той включва НР, НКП и службите на Комисията. СКН ще заседава поне веднъж годишно, за да извършва преглед на всички програми финансирани по ФАР, с цел да направи оценка на техния напредък към изпълнение на целите поставени във Финансовите меморандуми и Партньорство за присъединяване. СКН може да препоръчва промяна в приоритетите и/или преразпределение на средствата по ФАР. Освен това, веднъж годишно, СКН ще извършва преглед и на напредъка на всички пред-присъединителни програми финансирани от ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД).

За програма ФАР, СКН ще бъде подпомаган от Секторните под-комитети за наблюдение (СПКН), които ще включват НКП, РП на всяка Изпълнителна Агенция (и на ЦЗФД, където е приложимо) и службите на Комисията. СПКН ще извършват подробен преглед на напредъка на всяка програма, включително нейните компоненти и договори, събрани от СКН в подходящи сектори за наблюдение. Всеки сектор ще бъде наблюдаван от един СПКН на базата на редовни доклади за мониторинг, изготвени от Изпълнителната Агенция, и междинни оценки, изготвени от независими оценители. СПКН ще предлага препоръки по аспектите на управлението и проектирането, като осигурява тяхното изпълнение. СПКН ще докладва на СКН, на който ще представя цялостни, подробни становища по всички програми финансирани от ФАР в неговия сектор. Службите на Комисията осигуряват провеждането на последваща оценка след приключването на Програмата.

5. ОДИТИ И МЕРКИ ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ

а) От страните-кандидатки¹³

Всяка година на Комисията следва да се изпраща план за одитите и резюме на констатациите от извършените одитите. Всички доклади от одитите следва да са на разположение на Комисията.

Съответният финансов контрол следва да се извършва от компетентните национални органи по финансов контрол във връзка с прилагането на програмата.

Страните бенефициенти следва да осигурят разследване и необходимото разглеждане на предполагаеми или действителни случаи на измама или нередност, съгласно мерките за контрол на държавата или Общността.

Под нередност се разбира всяко нарушение на разпоредба на даден закон на Общността¹⁴, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което нанася или би нанесло щети на общия бюджет на Общностите или на бюджетите под тяхно управление, или чрез намаляване или загуба на приходи, натрупани чрез собствени средства, събрани директно от името на Общността, или чрез неоправдан разход.

Под измама се разбира всяко умишлено действие или бездействие свързано с:

- (i) използването или представянето на неверни, неточни или непълни изявления или документи, чиито ефект е неправомерното присвояване или неоправдано задържане на средства от общия бюджет на Европейските Общности или от бюджетите управлявани от, или от името на, Европейските Общности,
- (ii) укриване на информация в нарушение на дадено задължение, със същия ефект,
- (iii) неправомерното оползотворяване на тези средства за цели различни от тези, за които са първоначално предназначени.

Националните органи следва да осигурят функционирането на механизъм за контрол и отчетност, равносилен на този предвиден в Регламент 1681/94¹⁵ на Комисията.

По-конкретно, всички предполагаеми или действителни случаи на измама и нередност, както и всички мерки свързани с това, предприети от националните органи трябва своевременно да бъдат докладвани на службите на Комисията. В случай че няма предполагаеми или действителни случаи на измама и нередност, които да бъдат докладвани, страната бенефициент следва да информира Комисията за този факт в края на всяко тримесечие.

¹³ по чл. 54 от ФР

¹⁴ дефиниран като целостта от закони на общността валидни за Сраните по ФМ (напр. Европейски споразумения, Рамковото споразумение, меморандума за съгласие за основаване на НФ, и т. н.)

¹⁵ OJ L 178; 12.7.94; стр. 43-46

б) От Комисията

Всички Финансови меморандуми, както и произтичащите договори, подлежат на надзор и финансов контрол от Общността (в това число и от Европейската Служба за борба с измамите) и на одити от Сметната палата. Това включва мерки като предварително потвърждение за проведени търгове и сключени договори от Делегацията във въпросната страна-кандидатка и проверки на място.

За да гарантира ефикасна защитата на финансовите интереси на Общността, Комисията може да провежда проверки на място и инспекции в съответствие с процедурите предвидени в Регламент № 2185/96 на Съвета (Euratom, ЕС).¹⁶

Сметките и операциите на Националния фонд, и където е приложимо на ЦЗФД, и всички съответни Изпълнителни агенции, могат да бъдат проверявани по преценка на Комисията от външен одитор, нает от Комисията, без да се отменят отговорностите на Комисията и Сметната палата на Европейския Съюз, съгласно упоменатото в “Общите Условия Свързани с Финансовия Меморандум” приложени към Рамковото Споразумение.

6. ПРОЗРАЧНОСТ / ПУБЛИЧНОСТ

Съответният Ръководител на програмата ще отговаря за осигуряване предприемането на необходимите мерки, за да се гарантира необходимата публичност на всички дейности финансирани от програмата. Това ще се извършва в тясна връзка с Делегацията на Европейската Комисия. Повече подробности са изложени в Приложение “Прозрачност / Публичност” (приложено).

8. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

В случай на неизпълнение на договорените ангажименти по причини, които са в рамките на контрола на Правителството на България, Комисията може да преразгледа Програмата с цел, по преценка на Комисията, цялото или частичното ѝ прекратяване и / или реалокация на неоползотворените средства за други цели, съвместими с целите на програма ФАР.

Почти всички съответни структури за изпълнение и управление са вече изградени по време на предходната програма ТГС, доказвайки, че участващите страни могат да си сътрудничат за постигането на поставените цели. Всеки проект, одобрен от Съвместния Комитет за управление, ще бъде придружен от писмо за ангажимент, което упоменава факта, че местното съ-финансиране ще бъде осигурено от бенефициентите.

Всеки строителен проект ще включва съответната независима супервизия. Строителните работи ще бъдат подлагани на конкурс за избрани на първи етап изпълнители, отговарящи на условията, с необходимия финансов капацитет и технически опит и опит по FIDIC.

¹⁶ OJ L 292; 15.11.1996 г.; стр. 2-5

ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ ЗА ПРОГРАМИТЕ ФАР, ИСПА И САПАРД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

1. Цел и обхват

Мерките за информация и публичност касаещи помощта по програма ФАР на Европейската Общност имат за цел да повишат нивото на обществената осведоменост и прозрачността за действията на ЕС и да създадат един систематичен образ на въпросните мерки във всички страни-кандидатки. Информацията и публичността касаят мерките подпомагани по програма ФАР.

2. Общи принципи

Съответният Ръководител на програма, който отговаря за прилагането на Финансовите меморандуми и други форми на помощ, носи отговорност за публичността на място. Публичността се извършва съвместно с Делегацията на ЕК, която следва да бъде информирана за предприетите мерки.

Компетентните национални и регионални власти следва да предприемат всички необходими административни мерки, за да осигурят ефективното прилагане на тези споразумения и да си сътрудничат с Делегацията на ЕК на място.

Мерките за информация и публичност, описани по-долу, се базират на разпоредбите на регламентите и решенията, приложими към Структурните Фондове. Те са:

- Регламент (ЕИО) 1159/2000 Официални протоколи на Европейските Общности № L130/30, 31 май 2000 г.;
- Решение на Комисията от 31 май 1994 г.; Официални протоколи на Европейските Общности № L152/39, 18 юни 1994 г.

Специалните разпоредби относно ИСПА са включени в:

- Решение на Комисията от 22 юни 2001 г., Официални протоколи на Европейските Общности № L. 182/58

Мерките за информация и публичност трябва да бъдат в съответствие с разпоредбите на горе-изброените регламент и решения. Националните, регионалните и местни власти могат да получат ръководство за спазване на разпоредбите от Делегацията на ЕК в съответната страна.

3. Информация и публичност относно програмите по ФАР

Информацията и публичността подлежат на съгласуван набор от мерки, определени от компетентните национални, регионални и местни власти, съвместно с Делегациите на ЕК за срока на действие на Финансовия меморандум и засягат както програмите, така и други форми на помощ. Разходите по информацията и публичността по отношение на отделни проекти, следва се покриват от бюджета за тези проекти.

При изпълнението на програмите по ФАР следва да се прилагат мерките изложени в а) и б) по-долу:

(а) Компетентните власти на страните-кандидатки следва да публикуват съдържанието на програмите и други форми на помощ в най-подходящата форма. Те трябва да осигурят подходящо разпространение на тези документи и да ги предоставят на разположение на заинтересованите страни. Те трябва да осигурят последователно представяне на изготвените информационни и рекламни материали по цялата територия на страната-кандидатка.

(б) Мерките за информация и публичност на място включват следното:

- (i) в случай на инфраструктурни инвестиции на стойност надвишаваща 1 млн. евро:
 - издигане на съответните места на рекламни табла, които следва да се поставят в съответствие с разпоредбите на регламента и решението, упоменати в параграф 2 по-горе, и техническите спецификации на наръчника, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.
 - постоянни паметни табели за инфраструктури, достъпни за широката общественост, които следва да се поставят в съответствие с разпоредбите на регламента и решението, упоменати в параграф 2 по-горе, и техническите спецификации на наръчника, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.
- (ii) в случай на производствени инвестиции, мерки за развитие на местния потенциал и всички други мерки, които получават финансова помощ от ФАР, ИСПА или САПАРД:
 - мерки за осведомяване на потенциалните бенефициенти и обществеността за помощта от ФАР, ИСПА или САПАРД, в съответствие с разпоредбите, цитирани в параграф 3(б)(i) по-горе.
 - Мерки, насочени към кандидати за държавни помощи, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, под формата на индикация във формулярите, които тези кандидати следва да попълнят, че част от помощта постъпва от ЕС, и по-специално, програмите ФАР, ИСПА или САПАРД в съответствие с очертаните по-горе разпоредби.

4. Прозрачност на помощта от ЕС сред бизнес средите и потенциалните бенефициенти и широката общественост

4.1. Бизнес средите

Бизнес средите трябва да се ангажират колкото се може по-активно с помощта, която ги засяга пряко.

Органите, които отговарят за изпълнението на помощта, следва да осигурят наличието на подходящи канали за разпространение на информация до потенциалните

бенефициенти, особено малките и средни предприятия (МСП). Те трябва да включват индикация за административните процедури, които трябва да бъдат следвани.

4.2. Други потенциални бенефициенти

Органите, които отговарят за изпълнението на помощта, следва да осигурят наличието на подходящи канали за разпространение на информация до всички лица, които имат полза или биха могли да извлекат полза от мерки, свързани с обучение, заетост или развитие на човешките ресурси. С оглед на това, те следва да осигурят сътрудничество на институциите за професионално обучение, ангажирани в заетостта, стопанската дейност или групи стопански дейности, центровете за обучение и неправителствените организации.

Формуляри

Издаваните от националните, регионалните или местните власти формуляри относно оповестяването, кандидатстването и отпускането на помощ, насочена към крайни бенефициенти или всяко друго лице, което отговаря на условията за тази помощ, следва да посочват, че ЕС, и по-конкретно програмите ФАР, ИСПА или САПАРД, предоставя финансовата помощ. Известията за помощта, което се изпраща на бенефициентите, следва да упоменава размера или процента на помощта, финансирана от въпросната програма. Ако на тези документи е поставен националният или регионалният герб, те следва да имат и логото на ЕС със същия размер.

4.3. Широката общественост

Средствата за масово осведомяване

Компетентните власти следва да информират по най-уместния начин средствата за масово осведомяване за дейности, съфинансирани от ЕС, и в частност ФАР, ИСПА или САПАРД. Тяхното участие следва да бъде безпристрастно представено в тази информация.

С оглед на това, стартирането на операции (след като са приети от Комисията) и важните фази по тяхното изпълнение, ще бъдат темата на информационните мерки, особено по отношение на регионалните средства за масово осведомяване (печат, радио и телевизия). Трябва да се осигури съответно сътрудничество с Делегацията на ЕК в страната-кандидатка.

Изложените в предходните два параграфа принципи следва да се прилагат към съобщения – изявления за пресата или комуникетата.

Информационни събития

Организаторите на информационни събития като конференции, семинари, изложения и изложби във връзка с изпълнението на операции, частично финансирани от програмите ФАР, ИСПА или САПАРД, следва да се ангажират изрично да посочат участието на ЕС. Според обстоятелствата може да се използва възможността за публично излагане на Европейския флаг в заседателните зали и използването на логото на ЕС върху

документите. Ако е необходимо, Делегацията на ЕК в страната-кандидатка следва да съдейства при подготовката и осъществяването на тези прояви.

Информационни материали

Публикациите (като брошури и листовки) за програми или подобни мерки, финансирани или съ-финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, трябва да съдържат ясна индикация на заглавната страница за участието на Европейския Съюз, както и логото на ЕС, ако е използван и националният или регионалният герб.

В случай че тези публикации включват уводни бележки, те трябва да са подписани както от отговорното лице в страната-кандидатка, така и, от страна на Комисията, от Делегацията на Комисията, за да се гарантира, че ясно е обозначено участието на ЕС.

Тези публикации следва да препращат към националните и регионални органи, които отговарят за информирането на заинтересованите страни.

Гореизложените принципи следва да се прилагат и за аудио-визуалните материали.

5. Специални договорености относно рекламни табла, паметни табели и плакати

За да се гарантира прозрачността на мерките, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, страните-кандидатки следва да осигурят съблюдаване спазването на следните мерки за информация и публичност:

Рекламни табла

Рекламните табла, предоставящи информация за участието на ЕС във финансирането на инвестицията, трябва да се издигнат на площадките на всички проекти, в които участието на ЕС е в размер на 1 млн. евро или повече. Дори и ако компетентните национални или регионални власти не издигнат рекламното табло, което да оповестява тяхното собствено участие във финансирането, помощта от ЕС трябва да бъде оповестена на специално рекламното табло. Рекламните табла трябва да са с размер, който отговаря на мащаба на операцията (отчитайки размера на съ-финансирането от ЕС) и трябва да се изготвят съгласно инструкциите, изложени в гореспоменатия технически наръчник, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.

Рекламните табла следва да бъдат отстранени не по-рано от шест месеца след приключването на работата и заменени, ако е възможно, с паметна табела в съответствие с изложените в гореспоменатия технически наръчник спецификации.

Паметни табели

Постоянните паметни табели трябва да се поставят на места достъпни за обществеността (конгресни центрове, летища, железопътни и автобусни гари, и т.н.). В допълнение към логото на ЕС, тези табели трябва да посочват участието на ЕС към финансирането, както и да упоменават съответната Програма (ФАР, ИСПА или САПАРД).

Ако даден национален, регионален или местен орган или друг краен бенефициент реши да изгради рекламното табло, постави паметна табела, изложи плакат или предприеме някакви други мерки за информация относно проекти, чиито общ размер не надвишава 1 млн. евро, участието на ЕС следва да бъде обозначено.

6. Заключение разпоредби

Заинтересованите национални, регионални или местни власти във всеки случай могат да предприемат и допълнителни мерки, ако сметат това за необходимо. Те следва да се консултират с Делегацията на ЕК и да я уведомяват за инициативите, които предприемат, за да може Делегацията съответно да участва в тяхното реализиране.

За да улесни прилагането на тези разпоредби, Комисията чрез Делегациите си по места, ако е необходимо, следва да предоставя техническа помощ под формата на насоки за проектните изисквания. Ще се изготви наръчник на съответния език, което ще съдържа подробни насоки в електронен формат по отношение на проектирането и ще бъде предоставяно при поискване.